

derleyen

CEMÂLNUR SARGUT

BAKKARA 1

İman
ve
Küfür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
BAKARA SÜRESİ.....	5
1. ÂYET.....	9
Elif, Lâm, Mîm	
2. ÂYET.....	27
“Zâlikel kitâbu lâ raybe fih huden lil müttekîn” <i>O kitap (Kur'an); onda asla şüphesiz yoktur. O, müttakiler için (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir.</i>	
3. ÂYET.....	63
“Ellezîne yu'minûne bil gaybi ve yukîmûnes salâte ve mimmâ rezaknâhum yünfikûn” <i>Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar.</i>	
4. ÂYET.....	215
“Vellezîne yu'minûne bi mâ unzile ileyke ve mâ unzile min kablik ve bil âhireti hum yûkinûn.” <i>Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; âhiret gününe de kesinkes inanırlar.</i>	
5. ÂYET	239
Ulâike alâ huden min rabbihim ve ulâike humul mufihûn. <i>İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidâyet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.</i>	

6. ÂYET..... 265
İnnellezîne keferû sevâun aleyhim e enzertehum em lem tunzirhum lâ yu'minûn.
*Gerçek şu ki, kâfir olanları (azap ile) korkutsan da korkutmasan da onlar için bir-
dir; îman etmezler.*

7. ÂYET 267
Hatemallâhu alâ kulûbihim ve alâ sem'ihim ve alâ ebsârihim gışâveh ve lehum
azâbun azîm.
*Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Onların gözlerine de bir çeşit
perde gerilmiştir ve onlar için (dünya ve âhirette) büyük bir azap vardır.*

8, 9. ÂYET 317
Ve minen nâsi men yekûlu âmennâ billâhi ve bil yevmil âhiri ve ma hum bi
mu'minin. Yuhâdiûnallâhe vellezîne âmenu ve mâ yahdeûne illâ enfusehum ve
mâ yeş'urûn.
*İnsanlardan bazıları da vardır ki, inanmadıkları halde "Allah'a ve âhret gününe
inandık" derler. Onlar (kendi akıllarınca) güya Allah'ı ve müminleri aldatırlar. Hal-
buki onlar ancak kendilerini aldatırlar ve bunun farkında değillerdir.*

10. ÂYET 333
Fî kulûbihim maradun fe zâdehumullâhu marada ve lehum azâbun elimün bi mâ
kânû yekzibûn.
*Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söy-
lemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için elim bir azap vardır.*

ÂYET DİZİNİ 343

KELİME DİZİNİ..... 345

ÖNSÖZ

Elif, Lâm, Mîm.

Hayat, ilim, hikmet...

Yaradılışın başlamasıyla dirilen insan, ilmini hikmete çevirip Allah'ı her baktığı yerde görmek, her işittiği seste duymak derecesine ulaştınca, yaşadığını anlar, idrak sahibi olur. İşte başındaki üç harfle dahi Kur'ân'ın mânâsını özetleyen yüce sûre BAKARA bizi 'tevhîd'e götüren, putlarımızı kırarak 'hakîm' (hikmet sahibi) olmayı öğreten 'Rabbî' sûredir.

Yâ-Sîn ile başladığımız tefekkür yolculuğuna belki de tamamlanınca 20'li ciltleri bulacak olan bu sûre ile devam etmek boynumuzun borcuydu. Zîra "Sûre-i Yâ-sîn" ile aşk dolan gönüllerimizin 'edebi' öğrenmek mecbûriyeti vardı.

Edep ise Hak'tan başka hiçbir şey görmemek demektir...

Hakk kulundan intikâmın yine abd'iyile alır

Bilmeyen ilm-i ledûn'u onu abd etti sanır

Her işin hâliki oldur abd eliyle işlenir

Sanma ki onsuz Bahriyâ âlemde bir çöp debrenir

diyen kâmil insanlar gibi Allah'tan emîn olarak hüzensüz ve korkusuz bir âleme kavuşmanın yegâne yolu Kur'ân'ın tecellîsinin gönlümüzü Kadir gecesi gibi aydınlatması değil midir?

İnsân-ı kâmil'lerin yorumlarıyla idrâke çalıştığımız sûrenin ilk 10 âyetinin gönülleri aşkla doldurmasını, ibâdetimizi aşk yolculuğuna çevirmesini ve bizleri yaşayan Kur'an'lar haline getirmesini Allah'ımızdan niyaz ediyoruz.

Hürmetlerimle,

Cemâlnur SARGUT

YAYINCI ÖNSÖZÜ

Bakara Sûresi, Peygamber (s.a.s) Efendimiz'in Medine'ye hicret etmelerinden sonra ilk inen sûredir. Ayrıca bütün Kur'ân'ın en son inen, “Allah'a döneceğiniz gündən korkun. Sonra herkese kazandığı tamamen ödenecektir.” (Bakara, 281) âyeti de bu sûrededir. Demek ki Medine'de ilk inmeye başlayan ve en sonra tamam olan bir yüce sûredir.

Kur'ân'ın zirvesi el-Bakara Sûresi'dir.

Kur'an canlı bir cisme benzetilecek olursa Fâtıha başı, el-Bakara gövdesinin en önemli kısmı, diğer sûreler de başka uzuvları, cihazları, kol ve bacakları derecesindedir.

Bu eser Bakara Sûresi'nin ilk on âyetini kapsamaktadır. Daha önce okurlara sunduğumuz “Ey İnsan” gibi büyük mutasavvıfların incelenen âyetlerle ilgili yorumlarından derlenmiştir.

İlk on âyetin içinde Kitab'ın mânâsı, hidâyetin anlamı ve korunup sakınan takvâ ehli için Kur'ân'ın nasıl bir kılavuz olduğuna dâir tasavvufî açıklamalar mevcuttur.

Mü'min, münâfık ve kâfirin tanımları derinlemesine yapılmış, vasıfları ayrıntıları ile açıklanmıştır.

Gayba îman, abdest, namaz, infak gibi konular derinlemesine incelenmiş, okuyucu için bir kaynak eser olması amaçlanmıştır.

Müslüman Türk insanı bugün yeri doldurulamamış mânevî değerlerinin arayışı içerisinde. Klişeleşmiş ve kendisine korku salan bir dînî anlayışı reddetmekte, sevebileceği ve uygulayabileceği bir İslâmiyet'in özlemini çekmektedir. Bunun yolu da doğru ve yaklaşıtıran, itmeyen çeken bir bakış açısı ile hurafelerden uzak, aydın, uygulanabilir bir İslâmiyet anlayışı ile bilgilendirilmesidir.

Cemâlnur Sargut Hanımefendi tarafından derlenen bu eser inşallah bu amaca hizmet etmek gayesi ile yayına hazırlanmıştır.

BAKARA SÛRESİ (2/92. SÛRE)

Medine döneminde indi

Âyet sayısı: 286

Bismillâbirrahmânirrahîm

Peygamber (s.a.s) Efendimiz'in Medine'ye hicret etmelerinden sonra ilk inen sûredir. Ayrıca bütün Kur'an'ın en son inen, "Allah'a döneceğiniz günden korkun. Sonra herkese kazandığı tamamen ödenecektir." (Bakara, 281) âyeti de bu sûrededir. Demek ki Medine'de ilk inmeye başlayan ve en sonra tamam olan bir yüce sûredir.¹

- Kur'an'ın zirvesi el-Bakara Sûresi'dir.

Kur'an canlı bir cisme benzetilecek olursa Fâtîha başı, el-Bakara gövdesinin en önemli kısmı, diğer sûreler de başka uzuvları, cihazları, kol ve bacakları derecesindedir.²

- Kur'an-ı Kerîm'de ne mevcûd ise Bakara Sûresi'nde mevcuttur.³
- "Günlerin efendisi Cuma günü, sözlerin efendisi Kur'an, Kur'an'ın efendisi Bakara Sûresi, Bakara Sûresi'nin efendisi de âyetü'l-kürsîdir."⁴

1 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Yayıncı Zehraveyn, İstanbul: 1992, c. 2, s.143.

2 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Yayıncı Zehraveyn, İstanbul: 1992, c. 2, s.144.

3 Ken'an Rifâî, *Sobbetler*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul: 2000, s.542.

4 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Yayıncı Zehraveyn, İstanbul: 1992, c.2, s.158.

- Şeyh-i Ekber İbn Arabî'nin Tecelliyat Kitabı'nı anlamanın anahtarı, Bakara Sûresi'ndedir. Kitabın her bölümünün, bu sûreden bir veya birkaç âyetten oluşan dayanakları vardır... Şeyh, adı geçen kitabın girişinde onu şöyle tanıtmaktadır: “Bu onüç tılsımdan biri olan, üçüncü tılsımdan inişlerdir.” Üçüncü tılsımla, Bakara Sûresi'nin başında yer alan “Elif, Lâm, Mîm” harflerine işaret edilmektedir. Bakara Sûresi ise mukataa harfleriyle başlayan onüç sûreden biridir.

Örnekler: Birinci tecellî: Sır yoluyla gerçekleşen işaret tecellîsi. Sûrenin ilk âyetine taalluk (*ilgili olma*) eder: “Elif. Lâm. Mîm. İşte bu Kitap...”

İkinci tecellî: Göz aydınlığında arınmanın nitelikleri. İkinci âyetle ilgilidir: “Onlar ki gayba îman ederler ve namazı ikâme ederler.” Çünkü namaz göz aydınlığıdır...⁵

- Bu sûre anlamı müphem (*örtülü*) harflerle başlayan ilk sûredir.⁶
- Bakara Sûresi müteşâbih (*anlamı herkes tarafından anlaşılmayan*) harflerle başlamıştır. Müteşâbihler aynı zamanda yorumdan uzaktırlar. Akıl sahipleri ile hikmet sahibi kimselerin mertebeleri bununla anlaşılır.⁷
- Bazı bilim adamları bu müteşâbihlerin (*anlamı herkes tarafından anlaşılmayan*) yorumunu Allah'tan başka hiç kimse bilmez, her kitabın bir sırrı vardır, Kur'ân'ın sırrı da bu harflerdir, demişlerdir.⁸
- “Her kitabın bir özeti vardır. Bu kitabın özeti de hecâ harfleridir.” (Hz. Ali)⁹

5 Abdülbâki Miftah, *Füsusü'l Hikem Anahtarları Kur'an-Varlık*, çev.Vahdettin İnce, Kitsan, İstanbul, s.30.

6 İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.98.

7 İsmail Hakkı Bursevî, *Muhtasar Rûhu'l-Beyân Tefsiri*, Damla Yayınevi, İstanbul: 2004, c.1, s. 56.

8 Ali Akpınar, *Kur'an'da Hece Harfleri, (Hurûf-i Mukattaa) ve Kuşeyri'nin 'Hece Harfleri Yorumu*, Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, Ankara: 2003, sayı:11, s.55-73.

9 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Yayıncı Zehraveyn, İstanbul:1992, c.1, s.153.

- Bil ki; sûrelerin başındaki anlamı meçhul harflerin hakikatlerini, ancak akılla anlaşılabilen sûrelerin hakikatlerini bilenler bilebilirler.¹⁰
- Bir kul, bu harflerin sûrelerindeki hakikatlerini öğrenmedikçe, îmânın sırlarını kemâle erdiremez.¹¹
- Harf, Hak'kın kendisiyle sana hitâp ettiği ibârelerdir.

Varlık bir harftir, anlamı sensin

Benim âlemdeki yegâne emelim O'dur

Harf bir anlam, harfin anlamı ise onun sâkinidir (*hareke*).¹²

Bakara'nın başında bulunan ve bu sûrenin özetini veren üç harf, bir anlamda, şâhit çağırarak demektir.

Melekleri, bir anlamda da melekelerimizi harekete geçirip idrâki arttırışımız; kendimize "Kendine gel, bu âyeti anla" demektir. "Sen bu âyeti öğren ve hâle geçir" anlamındadır.

Cebrâil'in mânâsını, seni bilgi ile dirilten, idrâkini arttıran olarak düşünürsen; Elif'ten maksat Allah; lam, Cebrâil, yani mürsidin; Mîm ise Allah'ın senin hakikatinde ilmi ve sıfâtıyla tecellîsi oluyor.

Elif, "lâ ilâhe illallah" gibi düşünülürse, Lâm; "lâ mev-cûda illallah" yani kâmil insanda tecellî eden Cebrâil'dir. Zâten kâmil insan, "la mevcûda illallah"ın delilidir ve âşikâr görünüşüdür. "Lâ fâile illallah" ise Mîm'dir ki, yaratılmışın fiilindeki tecellîdir.

Bakara, Allah'ın insân-ı kâmilin vâsıtasıyla (şefaatiyle), sende açığa çıkardığı hakikatidir.¹³

10 İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.98.

11 İbnü'l-Arabî, *Futûhât-ı Mekkiyye*, çev.Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul: 2006, c.1, s.161.

12 Suad el-Hakim, *İbnü'l-Arabî Sözlüğü*, çev.Ekrem Demirli, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul: 2005, s. 257.

13 Derleyeninin notu.

ÂYET 1

Elif, Lâm, Mîm

Müteşâbih (*Kur'ân-ı Kerîm'in mecâzi mânâya elverişli âyetleri*) de, tilâvet (*okumak, takip etmek*) yönünden tıpkı muhkem (*mânâsı açık olan âyetler*) gibidir. İbn Mes'ûd'un anlattığına göre Resûlullah (*s.a.s*) şöyle buyurmuştur: "Kim, Allah'ın kitabından bir tek harf okursa, (mânâsını idrak ederse) ona bir hasene (*sevap*) vardır. Her bir hasene de on misli olarak değerlendirilir. Ben, 'Elif, lâm, Mîm' bir tek harftir demiyorum. Aksine 'Elif' bir harftir, 'Lâm' bir harftir ve 'Mîm' de ayrı bir harftir. Dolayısıyla "Elif, Lâm, Mîm"de otuz hasene vardır"¹⁴

Elif:

- Elif, hayattan ibarettir (mazharıdır)... İlâhî hayatın bütün eşyaya sirini (*yayılmak*) ve eşyanın ilâhî hayat ile kaim oluşunu (*varolduğunu*) görmüyor musun?

İşte Elif de tıpkı bunun gibi, bizzat harflerin hepsine sârî (*sir eden, yayılmış*) ve hepsinde mevcuttur. Hatta hiç bir harf yoktur ki Elif, o harfte telaffuz ve yazılış yönünden mevcûd olmasın.¹⁵

14 İsmail Hakkı Bursevî, *Muhtasar Rûhu'l-Beyân Tefsiri*, Damla Yayınevi, İstanbul: 2004, c.1, s.59.

15 Abdülkerîm b.İbrahim el-Cilî, *İnsân-ı Kâmil*, çev. Seyyid Hüseyin Fevzî Paşa, Kitsan, İstanbul, c.1, s.116-117.

- Bütün mertebeler Elif'e ait olduğu gibi, harfler âleminin toplamı ve mertebeleri de ona özgüdür.

Elif, 'Bir' sayısı bütün sayılara yayıldığı gibi bütün mahreçlere (*harf ve seslerin ağızdan çıktıkları yer*) yayılır. O, harflerin dayanağıdır, her şey ona ilişir, o hiçbir şeye ilişmez. Bu özelliğiyle de Bir'e benzer, çünkü sayıların varlıkları da ona ilişir, o ise hiç birisine bağlı değildir. Bir, bütün sayıları ortaya çıkartır, sayılar ise onu ortaya çıkartamazlar. Bir herhangi bir mertebeye sınırlanmadığı gibi, Elif de bir mertebeye sınırlanmaz. Elif'in ismi bütün mertebelerde gizlenir, böylece bir yerde ismi B, bir yerde C, bir yerde H olur. Bütün mânâ ve harfler Elif'indir.

Elif Zât'ı ifade eder.¹⁶

- Elif, yayılmayı ve yayılmada dâhil olmayı ihtiva eden zâta delâlet (*işaret*) eder.¹⁷
- Elif harfi yazımda diğer harflerden ayrı bir özelliğe sahiptir. Şöyle ki; bu harf kendisinden başka bir kaç harf gibi (dal, za, ra, ze, vav), kendisinden sonra gelen harflere bitişmez. Ancak diğer harfler kendisine bitişir. Elif harfinin bu özelliği, tüm mahlûkâtın yüce yaratıcıya muhtaç olduğunu ama O'nun hiç kimseye muhtaç olmadığını hatırlatır.

İhlâslı bir kul Elif harfinden; Allah'ın mekândan münezzeh (*tenzîh edilmiş*) olduğunu hatırlar. Çünkü diğer harflerin boğazda, dudakta, yahut dil üzerinde belli çıkış yerleri vardır. Elif ise böyle değildir, onun belli bir yeri yoktur.

Elif harfi, kulun kendini yalnızca Allah'a vermesine işaret eder. Kul, tıpkı Elif'in hiçbir harfe bitişmediği gibi, Allah'tan başkasına yönelmez ve O'nun huzûrundan hiç ayrılmaz. (...)

16 Suad el-Hakim, *İbnü'l-Arabî Sözlüğü*, çev.Ekrem Demirli, Kabcacı Yayınları, İstanbul: 2005, s. 170.

17 Abdülkerim b.İbrahim el-Cilî, *İnsân-ı Kâmil*, çev.Seyyid Hüseyin Fevzî Paşa, Kıtisan, İstanbul, c.1, s.95.

Her harfin kendine has özel bir duruşu ve şekli vardır. Bunlardan yalnızca Elif dimdik ayakta duruşu ve başka harflerle bitişmemesi ile onlardan ayrılır. İşte o kitabın başına konarak, alfabenin ilk harfi olarak; başka şeylere bitişmekten ve başka şeylerle meşgul olmaktan uzaklaşan kimse, yüceliklere erer ve ulvî mertebeleri kazanır. Zâten mürekkebin (*birleşik*) olmayan harfler, sevenlerin hâllerini ve sırlarını yabancılardan gizlemek için kullandıkları rumuzlardır. Açık ibareler genel şeylere işaret eder, rumuz (*işaret*) ve işaretler ise özel şeylere işaret eder.¹⁸

- Yüce Tanrı, Kur'an'da yer alan anlamı tam olarak bilinmeyen harfler içinde yazılış bakımından Elif'i birinci yaptı; telaffuz bakımından ise Hemze'yi birinci yaptı.

Dolayısıyla Elif, kendi mükemmelliği içinde Zât'ın varlığı için bir simgedir. Çünkü Elif, herhangi bir harekeye muhtaç değildir.

Dolayısıyla Elif, bütün açılardan mükemmeldir.¹⁹

- *Ey Elif'in Zâtı! Sen münezzehsin
(tenzîh edilmiş eksik ve kusurdan uzak sayılmış)!
Acaba senin için âlemler içinde bir varlık, bir mahâl (mekân) var mı?
O dedi ki Hayır! İltifatımdan başka bir şeyim yok!
Çünkü ben ebedileştirme harfiyim, "ezel" içiririm.
Aynı zamanda ben zayıf seçkin bir kulum.
Ben, sultanı azîz ve celîl olanım.*

Elif, hakikatlerden bir koku koklayan kimse nezdinde harflerden herhangi bir harf değildir. Fakat genel olarak insanlar onu harf diye isimlendirmişlerdir. Eğer hakikat ehli, 'o da bir harftir,' derse, o bunu cümle içerisinde, o harfin de yer alması açısından öyle söyler. Elifin makamı "cem" makamıdır. Elif'in

18 Ali Akpınar, *Kur'an'da Hece Harfleri (Hurûf-i Mukattaa) ve Kuşeyri'nin 'Hece Harfleri Yorumu*, Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, Ankara: 2003, sayı: 11, s.55-73.

19 İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.103.

isimleri vardır. Onun ismi Allah'tır. Elif'in sıfatları vardır; onun sıfâtı, "kayyûmiyet"tir (*ezelden ebede dâim*). Elif'in isimleri de vardır: el-mübdi (*benzeri olmadan yeniden yaratan*), el-bâis (*diriltten*), el-vâsi (*ihsan eden, rahmeti her şeyi kaplayan*), el-hâfız (*koruyan*), el-hâlık (*yaratan*), el-bâri (*güzel yaratan*), el-musavvir (*güzel sûretler veren*), el-vehhab (*çok fazla ihsan eden, bağışlayan*), er-rezzâk (*rızık veren*), el-fettâh (*fetheden*), el-bâsit (*açan, ferahlık veren*), el-muizz (*izzet ve ikram eden, azîz*), el-muîd (*yardımcı*), er-râfi (*yükseltici,hamil sahip*), el-muhyî (*maddî mânevî hayat veren*), el-vâli (*her şeye mâlik*), el-câmi (*toplayan, içine alan*), el-mugnî (*zenginlik veren*), en-nâfi (*menfaat ve fayda veren*).

Elif'in zât isimleri de vardır: Allah, er-rab (*terbiye eden*), ez-zâhir (*açık*), el-vâhid (*bir, tek, benzersiz*), el-evvel (*ilk, önce*), el-âhir (*son*), es-samed (*her şeyin kendisine muhtaç olup, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan*), el-ganî (*zengin, muhtaç olmayan*), er-rakîb (*dâima görüp gözetten*), el-mübîn (*âşikâr eden*), el-hak (*var olan, varlığı hiç değişmeden duran*).

Bütün mertebelerin hepsi ona aittir. Bu mertebelerde onun kardeşleri he ve lâm'dır. Harflerin toplamı ve bütün mertebeleri ona aittir. O, onlarda değildir, fakat onların dışında da değildir. Şöyle ki: O hem dairenin merkezidir hem de çemberidir; hem âlemlerin terkibidir (*birleşim, karışım*), hem de âlemlerin çözümüdür.²⁰

- Elif tek zâttır, yazının başında bulunduğu onun herhangi bir harfle bitmesi doğru değildir. Şu halde o, "Bizi sırât-ı müstakîme ulaştır" ifadesiyle, kişinin istediği dosdoğru yoldur. Söz konusu, tenzih (*Allah'ın eksik ve noksandan uzak bulunduğu ve insan vâfında olmadığına inanma*) ve teşbih (*Allah'ın bazı isim ve sıfatlarının mahlûkların sıfatlarına benzermesi*) yoludur. Nefs Rab'bine duâ ederken –ki onun Rab'bi Fecir Sûresi'nde kendisine emredilmiş Kelime'dir- duâsını kabul

20 İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.130.

etmesini isteyince (âmin deyince), Rab’bi de onun dâasını kabul etmiştir. Böylelikle Elif-Lâm-Mîm’den Elif’i (Fâtiha Sûresi’nin son kelimesi olan) “*dalâlette (doğru yoldan ayrılmak) olmayanlardan*” ifadesinden sonra getirmiş, âmin’i ise gizlemiştir. Çünkü o, melekût âleminde olan bir bilinmezdir.

...Elif, melekût ve şahâdet (*şâhitlik*) âleminde bir olduğu için görünmüştür. Böylece kadîm ve sonradan yaratılmışlar arasındaki fark meydana gelmiştir.²¹

Elif, insân-ı kâmilin zâtıdır (özü ve hakikatidir).²²

Lâm:

- Lâm, kaim olduğu şekliyle (*Lâm harfinin dik kısmı*) kadîm (*ezelî*) sıfatlara delâlet eder.

Başka harfle bitişme vâsıtası olan uzanışıyla da sıfatların mütealliklerine (*ilişği olan*) delâlet eder.

Sıfatların müteallikleri ise sıfatlara mensup olan kadîm fiillerden ibarettir.²³

- Lâm, orta âlemdendir. Dolayısıyla sıfat mahallidir. Sonradan meydana geleni kadîmden ayırıştıran şey sıfattır.²⁴
- Lâm harfi en kudî en parlak ezel içindir
Ve onun en nefis en parlak makamı içindir
Ne zaman kalksa, onun zâtı âlemi oluşturanı izhar (*gösterme, meydana çıkarma*) eder
Ne zaman otursa, o zaman kevnî âlemi (oluş) izhar eder
Üç hakîkatten sana bir neşe verir

21 İbnü’l-Arabî, *Futûhât-ı Mekkiyye*, çev.Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul: 2006, c.1, s.166.

22 Derleyeninin notu.

23 Abdülkerim b.İbrahim el-Cilî, *İnsân-ı Kâmil*, çev.Seyyid Hüseyin Fevzî Paşa, Kıtisan, İstanbul, c.1, s.95.

24 İbnü’l-Arabî, *Futûhât-ı Mekkiyye*, çev.Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul: 2006, c.1, s.170.

İpek elbise içinde yürür, salınarak gider

Bil ki Lâm harfi, şahâdet ve ceberût (*varlıkların ilmi sûretler hâlinde bulunduğu âlem*) âlemindedir... Bu harf havas (*haslar, seçkinler*) ve havassü'l-havas âleminde temeyyüz eder (*seçkin, farklı konuma gelmiştir*). Gaye ona aittir... Onun tabiatını oluşturan şeyler ondan var edilirler. Onun hareketi doğrudur (müstakîme) ve kaynaşmıştır (mümtezice). Âraf ona aittir. O, kaynaşmıştır, kâmil, müfreddir (*tekil*) ve ürkütücüdür (mûhîş). Elif ve Mîm harfleri ona aittir.²⁵

*Allah'ın bilinmek istemesi ve irâdesi "Lâm" harfidir.*²⁶

Mîm:

- Mîm, semîn (*işitmenin*) mazharıdır.

Görmüyor musun? Mîm harfi, ağzın dışı olan dudaktan çıkar. Onun için; söylenmeyen bir söz işitilmez. Söylenen söz ise artık zâhir olmuştur. O söz, ister telaffuz, ister hâlce (*hâl lisânı ile*) olsun müsâvîdir (*birdir, eşittir*).

Söz de aynen böyledir. Zîra söz ile başlanır, nihâyet söze dönlür...

Mîm'in tarifi yani bitişmek için olan uzanış ve çekiliş kısımları, ister hâlce olsun ister sözce olsun varlıkların sözünü işitme mahallidir.²⁷

- Mîm, Nûn gibidir, eğer ikisinin de sırrını yakalayabilirsen

Oluşun gayesinde bir varlık olarak ve başlangıçların

Dolayısıyla Nûn Hak'ka aittir; güzel Mîm ise benim içindir

²⁵ İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.141-142.

²⁶ Derleyeninin notu.

²⁷ Abdülkerîm b.İbrahim el-Cilî, *İnsân-ı Kâmil*, çev.Seyyid Hüseyin Fevzî Paşa, Kitsan, İstanbul, c.1, s.119.

Başlangıç için başlangıç; gayeler için bir gayedir

Öyleyse Nûn'un berzahı (*ara âlem*) bir ruhtur onun bilinip tanınmasında

Mîm'in berzahı ise, bir rabdır yaratılmışlar nezdinde.

Bil ki Mîm harfi Mülk, Şahâdet ve Kahr âlemindedir... Bu harf havasta ve hulâsada (*özde*) ve hulâsanın safasında temeyyüz (*benzerlerinden farklı ve üstün konuma gelme*) eder. Yolun sonu ona aittir. Âraf ona aittir. Hâlistir, kâmilidir, mukaddestir.²⁸

- Mîm harfi Muhammed'de ve Ahmed'de ortaktır. O halde Ahmed'deki Mîm kalkarsa "ahad" tecellî eder. İşte Hz. Peygamber'in kulluğundaki Rab tecellîsi budur.²⁹

"Mîm", Allah'ın nûruyla tecellîsinin kalıptaki zuhûrudur. Dolayısıyla Nûr Sûresi 35. âyetin tecellîsidir.

Allah irâde etti; Elif,

İrâde emre döndü Lâm;

Kul işitti ve uyguladı; Mîm'dir.³⁰

- *"Allah göklerin ve yerin nûrudur. O'nun nûrunun örneği, içinde çerağ meş'ale (misbah) bulunan bir kandil (mişkât) gibidir. Kandil, bir sırça (zücâce) içerisindedir. Sırça inciden bir yıldız gibidir ki, doğuya da batıya da nispeti olmayan bereketli bir zeytin ağacından yakılır. Bu ağacın yağı neredeyse, ateş dokunmasa bile ışık saçar. Nur üzerine nurdur o. Allah, dilediğini kendi nûruna kılavuzlar. Allah, insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilmektedir."³¹*
- Hak Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de Nûr Sûresi'nin 35. âyet-i kerîmesinde kendi zâtî nûrundan misâl verir;

28 İbnü'l-Arabî, *Harflerin İlmî*, çev.Mahmut Kanık, Asa Kitapevi, Bursa: 2006, s.159.

29 Abdülkâdir Geylânî, *Füyûzât-ı Rabbâni*, çev.Celâl Yıldırım, Beyda Yayınevi, İstanbul: 1995, s.150.

30 Derleyeninin notu.

31 Nûr Sûresi, 35.

Îman ve Küfür

derleyen
CEMÂLNUR SARGUT

“Garip gönlümün Cemâlnûru sultanım, bu Bakara şerhi bendenize gökten inen, her damlası şifâ ve rahmet olan Nisan yağmurları gibi oldu. Onunla içimi-dışımı yıkıyorum. Ondan kana kana içiyorum. Sizi tanıdığıma da hamd ediyorum.”

*Ahmed Selâhaddin Çelebi Hidâyetoğlu
Yard.Doç.Dr. (Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı)
Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin 21. Batından Torunu*

“Kur'an âyet ve sûreleri üzerine tefekkür ve teemmül her seviyedeki insanımızın yerine getirmesi gereken bir vazife-i mânevîdir. Cemâlnur Hanımefendi bu vazifeyi derin bir hizmet aşkıyla îfâ etmek kadirşinaslığını göstermiştir. İstifade edilmesi niyâzımızdır. Serinin tamamlanmasını bekler, başarılarının devamını dilerim.”

*Prof. Dr. Mustafa Fayda
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
İslâm Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi*

“Cemâlnur Sargut Hanımefendi'nin serdiği irfan sofrası, Ya-Sin şerhi olan “Ey İnsan”dan sonra Bakara sûresinin ilk on âyetinin şerhi olan “İMAN ve KÜFÜR” ile devam ediyor. Yüzyılın büyük bilgisi Kenan Rifâî hazretlerinin deyişiyle, “Kur'an'da ne mevcûd ise kendinde mevcûd olan” Bakara sûresinin bu zengin yorumunun yolculuğu anlaşılabilir hayli sürecek. İyi ki de sürecek, çünkü hem şerh geleneğine son derece değerli bir halka eklenecek hem de bir anlamda bilgelik birikimimiz derlenmiş, biz çaresizlere mükemmel bir mârifet sofrası açılmış olacak...”

*Sadık Yalsızuçanlar
Araştırmacı Yazar*

ISBN: 978-605-5902-04-9

9 786055 902049

₺22

#Bakara1

